

ПОЛІТИКА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ПРІОРИТЕТИ ЄС ТА УКРАЇНИ

©2023 ФЕДІРКО О. А., ФЕДІРКО Н. В.

УДК 339.54:004.9](477:(4-6ЄС)
JEL Classification: F33; H57; C88

Федірко О. А., Федірко Н. В.

Політика публічних закупівель у реалізації стратегії цифрової трансформації: пріоритети ЄС та України

Метою статті є дослідження політики публічних закупівель і наукове обґрунтування її пріоритетів у контексті реалізації стратегії цифрової трансформації в ЄС та Україні. Методика дослідження ґрунтується на контент-аналізі політики цифровізації публічних закупівель, що використовуються в практиці ЄС та України, а також в її науковому узагальненні для обґрунтування пріоритетів реалізації стратегії цифрової трансформації. Авторами досліджено модель взаємодії суб'єктів ринку публічних закупівель у ЄС із використанням цифрових інструментів. Встановлено, що гармонізовані правила ЄС у сфері застосування єдиних цифрових інструментів публічних закупівель покликані забезпечити справедливість, прозорість і недискримінаційність у визначенні учасників державних контрактів, до яких допущено не тільки компанії ЄС, але й представників країн – членів СОТ, які підписали Угоду про державні закупівлі. В статті розкрито етапи запровадження цифрових інструментів публічних закупівель у ЄС та в Україні. Встановлено, що в ЄС процес цифровізації публічних закупівель розпочався з другої половини 2000-х років із запровадження електронного щоденника тендерів, значно активізувавшись у другій половині 2010-х років із прийняттям пакета директив ЄС у сфері публічних закупівель і поетапним впровадженням цифрових інструментів (інвойсів, форм, заявок на тендери, європейського єдиного закупівельного документа тощо). Сучасний етап трансформації цифрового інструментарію публічних закупівель у ЄС ознаменувався запровадженням з 2023 року єдиного простору цих державних закупівель в ЄС. Обґрунтовано пріоритетні напрями цифрової конвергенції систем публічних закупівель ЄС та України, які включають розробку інструментів співпраці для здійснення спільних публічних закупівель, сприяння конкуренції, протидії корупції, а також посилення професіоналізації систем публічних закупівель.

Ключові слова: публічні закупівлі, Європейський Союз, цифрова трансформація, цифрові інструменти закупівель, пріоритети цифрової конвергенції.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-31-41>

Рис.: 3. Бібл.: 49.

Федірко Олександр Анатолійович – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри європейської економіки і бізнесу, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: fedirko.oleksandr@kneu.edu.uaORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1043-1184>

Researcher ID: I-7453-2018

Федірко Наталія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри національної економіки та публічного управління, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: nataliia.fedirko@kneu.edu.uaORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4009-9474>

Researcher ID: I-3674-2018

UDC 339.54:004.9](477:(4-6ЄС)
JEL Classification: F33; H57; C88

Fedirko O. A., Fedirko N. V.

Public Procurement Policy in the Implementation of the Digital Transformation Strategy: Priorities for the EU and for Ukraine

The aim of the article is to study the policy of public procurement and the scientific substantiation of its priorities in the context of the implementation of the digital transformation strategy in the EU and in Ukraine. The research methodology is based on the content analysis of the digitalization policy of public procurement used in the practice of both the EU and Ukraine, as well as in its scientific generalization to substantiate the priorities for the implementation of the digital transformation strategy. The authors examined the model of interaction of subjects of the public procurement market in the EU with the use of digital tools. It is found that the harmonized EU rules in the field of application of common digital public procurement instruments are designed to ensure fairness, transparency and non-discrimination in determining participants in public contracts, to which not only EU companies are admitted, but also the representatives of WTO Member States that have signed the Agreement on Government Procurement. The article discloses the stages of introduction of digital public procurement tools in the EU and in Ukraine. It is determined that in the EU, the process of digitalization of public procurement began in the second half of the 2000s with the introduction of an electronic diary of tenders, significantly intensifying in the second half of the 2010s with the adoption of a package of the EU directives in the field of public procurement and the phased introduction of digital tools (invoices, forms, applications for tenders, the European single procurement document, etc.). The current stage of transformation of digital public procurement tools in the EU was marked by the introduction of a single space for these public procurement in the EU

from 2023. The priority directions of digital convergence of the public procurement systems of the EU and Ukraine are substantiated, including the development of cooperation tools for joint public procurement, promotion of competition, countering the corruption, as well as strengthening the professionalization of the public procurement systems.

Keywords: public procurement, the European Union, digital transformation, digital procurement tools, digital convergence priorities

Fig.: 3. **Bibl.:** 49.

Fedirko Oleksandr A. – Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor, Head of the Department of European Economics and Business, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Beresteyskiy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: fedirko.oleksandr@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1043-1184>

Researcher ID: I-7453-2018

Fedirko Nataliia V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of National Economy and Public Administration, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Beresteyskiy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: nataliia.fedirko@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4009-9474>

Researcher ID: L-3674-2018

Вступ. Постіндустріальний етап розвитку світової економіки, що характеризується стрімкою диджиталізацією соціальних та економічних відносин, висуває нові вимоги до цифрової трансформації системи публічних закупівель, зокрема щодо інтенсифікації запровадження цифрових інструментів їх проведення. Роль публічних закупівель в економічному розвитку країн важко переоцінити, адже масштаби урядових витрат на придбання необхідних товарів, робіт чи послуг є дійсно вражаючими, сягаючи від 10 до 15 % ВВП у розвинених країнах світу, а для країн, що розвиваються, вони можуть досягати навіть 20 % ВВП [38, с. 2]. З одного боку, необхідність цифровізації державних послуг обумовлена тим, що держава як вагомий генератор платоспроможного попиту на товари і послуги має враховувати тренди сучасного ринку, активно включаючись до сегмента електронної комерції, як ефективний замовник. А з іншого, цифровізація процедур публічних закупівель сприяє оптимізації діяльності самої держави через збільшення прозорості, координованості та доступності державних замовлень для широкого кола постачальників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку системи публічних закупівель і її цифрової трансформації завжди було у фокусі дослідників різних галузей знань. Доволі поширеною є проблематика правового регулювання публічних закупівель в Україні: Н. Болквадзе, С. Мазур, А. Олефір, О. Ситяшенко досліджують правові та практичні аспекти публічних закупівель з акцентом на аналізі процедур їх здійснення в Україні [24; 42; 45]; низка публікацій присвячена питанням аудиту, правового регулювання та реформування системи публічних закупівель [28; 43; 44], а також виявленню проблем функціонування та обґрунтуванню напрямків удосконалення державного управління у сфері публічних закупівель в Україні [27; 41].

Не менш актуальною в світі гармонізації системи публічних закупівель в Україні зі стандартами ЄС виявилися і проблематика правового регулювання цієї системи в інтеграційній спільноті [26; 33; 35; 38; 47], вивчення досвіду публічних закупівель ЄС, а також шляхів його імplementації в практиці публічного управління в Україні [36;

40; 49]. Низка закордонних дослідників у своїх публікаціях розкривають сучасні тренди та інструменти цифровізації публічного сектора в ЄС, насамперед, в системі публічних закупівель [1; 11; 15], взаємозв'язок політики публічних закупівель Європейського Союзу з розвитком електронної комерції [16], а також досвід використання електронних рішень публічних закупівель ЄС у різних країнах-членах інтеграційної спільноти.

Проблеми оптимізації системи публічних закупівель знайшли відображення не лише у дослідженнях макроекономічного характеру, але й на мікроекономічному рівні у контексті виявлення ефективних інструментів стратегічного державно-закупівельного менеджменту [25], логістичного менеджменту публічних закупівель [48, с. 384–390], а також моделей та критеріїв оцінювання впливу електронних закупівель на ефективність компанії [14].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Розробка та реалізація стратегій цифрової трансформації в країнах ЄС та в Україні сприяли запровадженню нових правил здійснення публічних закупівель, переходу їх на якісно новий технологічний рівень. Водночас національні відмінності електронних систем публічних закупівель викликають потребу їх взаємного узгодження, стандартизації та посилення співпраці для забезпечення конкуренції між учасниками ринку державних замовлень з різних країн.

Метою статті є дослідження політики публічних закупівель та наукове обґрунтування її пріоритетів у контексті реалізації стратегії цифрової трансформації в ЄС та Україні.

Методика дослідження ґрунтується на контент-аналізі політики цифровізації публічних закупівель, що використовуються в практиці ЄС та України, та її науковому узагальненні для обґрунтування подальших пріоритетів реалізації стратегії цифрової трансформації.

Виклад основного матеріалу й отриманих наукових результатів. Публічні закупівлі є важливим інструментом реалізації державної політики, зорієнтованим на збільшення зайнятості, залучення інвестицій і, як наслідок, –

забезпечення економічного зростання. Згідно з оцінками Європейської Комісії, щороку понад 250 тисяч органів державної влади в країнах ЄС витрачають 14 % ВВП (близько 2 трлн євро) на закупівлю товарів, робіт і послуг, водночас підвищення ефективності публічних закупівель навіть на 1 % дає змогу заощадити в середньому 20 млрд євро на рік [21]. Публічні інституції, використовуючи бюджетні кошти для реалізації своїх функцій, стають основними замовниками для багатьох сфер економіки, серед яких енергетика, транспорт, соціальний захист, охорона здоров'я та освіта.

Відкрита та добросовісна система публічних закупівель є одним з ключових факторів формування сприятливого бізнес-середовища. Законодавством ЄС встановлено гармонізовані правила, що регулюють порядок здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг органами державної влади та операторами комунальних послуг. Публічні закупівлі здійснюються користувачами бюджетних

коштів, а також організаціями, які діють у специфічних неконкурентних умовах (наприклад, в енергетичному секторі, у сфері надання громадських транспортних послуг, комунальних і поштових послуг). Відповідно до принципу субсидіарності гармонізовані правила ЄС застосовуються до тендерів, вартість яких перевищує встановлену межу, тоді як для угод з меншою вартістю застосовуються національні правила публічних закупівель, що діють в кожній окремій країні [18]. Така норма застосовується для усіх суб'єктів ринкових відносин, що долучаються до публічних закупівель: як для замовників, які здійснюють закупівлю необхідних для них товарів, робіт чи послуг, так і для учасників, що реалізують створений ними продукт. При цьому учасниками публічних закупівель у ЄС мають право стати лише економічні суб'єкти з країн-учасниць «Угоди про державні закупівлі» COT (Agreement on Government Procurement – GPA) (рис. 1).

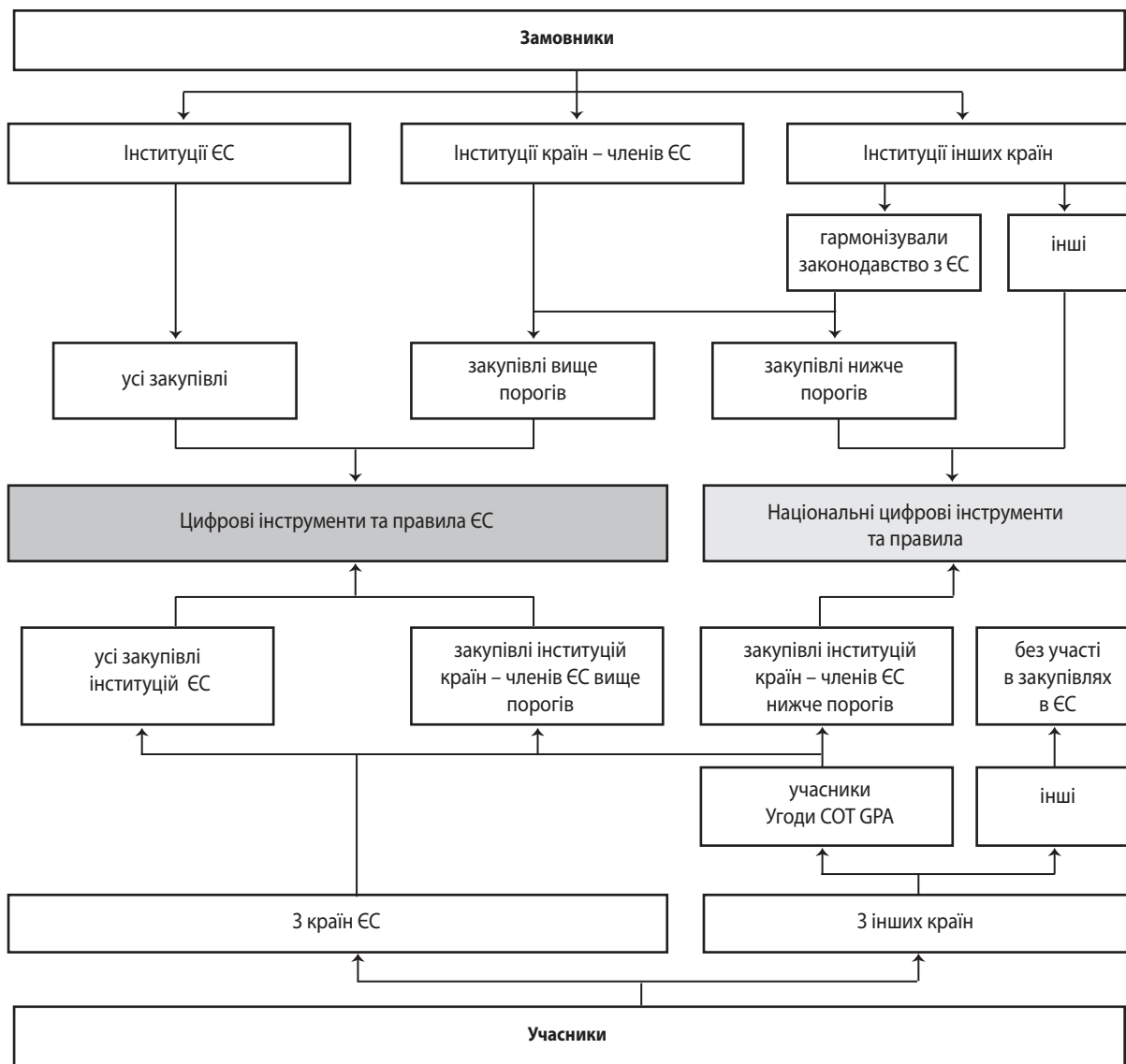

Рис. 1. Модель взаємодії суб'єктів ринку публічних закупівель у ЄС із використанням цифрових інструментів

Джерело: розроблено авторами

Гармонізовані правила ЄС покликані забезпечити справедливість, прозорість і недискримінаційність у визначенні учасників державних контрактів, що реалізується через застосування єдиних цифрових інструментів публічних закупівель. Порогова вартість закупівельних угод, що підпадають під сферу застосування гармонізованих правил ЄС, залежить, насамперед, від характеру об'єкта та суб'єкта закупівлі. Так, для більшості видів товарів і послуг, які купують центральні органи влади, порогове значення вартості угоди складає 140 тис. євро, проте для будівельних контрактів – 5382 тис. євро. Контракти з вартістю вище таких встановлених порогових значень можуть укладатися виключно через відкриті конкурентні процедури – тендери. Винятками можуть бути угоди щодо придбання нерухомості, випадки надзвичайної терміновості, а також ситуації, коли існує лише один можливий постачальник.

Усі компанії, організації та установи, засновані в ЄС, мають право брати участь у публічних тендерах у будь-якій країні ЄС без дискримінації, використовувати підтверджуючі документи (атестати, дипломи тощо), видані країною реєстрації, отримувати інформацію про тендери, а також доступ до процедур перегляду у відповідній країні. Проте доступ до публічних замовлень в ЄС мають не лише компанії-резиденти країн – членів ЄС, але й представники країн – членів СОТ, які підписали вже згадану нами Угоду про державні закупівлі.

Стратегією цифрової трансформації ЄС (A European strategy for data), яка була прийнята у 2020 році [7], передбачено створення збірника правил хмарних технологій (cloud rulebook), який сприятиме Європейській Комісії у розробці спільних європейських стандартів і вимог до публічних закупівель послуг з обробки даних. Для забезпечення цілей цієї стратегії здійснюється імплементація гармонізованих правил публічних закупівель ЄС через застосування єдиних цифрових інструментів (див. рис. 1). Наразі вони є обов'язковими для усіх замовників та учасників угод публічних закупівель, що здійснюються за правилами ЄС, водночас не заборонені до використання для інших угод, які можуть здійснюватися за національними правилами. Понад те, суб'єкти публічних закупівель, що є резидентами третіх щодо ЄС країн та набули право участі в тендерах на засадах Угоди СОТ про державні закупівлі, повинні відповідати вимогам національних чи гармонізованих правил публічних закупівель ЄС відповідно до категорії замовника та адаптуватися до прийнятих ними цифрових інструментів.

Етапи запровадження цифрових інструментів публічних закупівель в ЄС порівняно з українською практикою наведено на рис. 2.

Цифрова трансформація публічних закупівель в ЄС виходить за рамки простого переходу на електронні інструменти, оскільки відбувається переосмислення усіх етапів проведення публічних тендерів з метою спрощення тендерних процедур як у контексті їх сприйняття бізнесом, так і з точки зору легкості управління з боку інституцій державного сектора. Цифрові закупівлі тісно пов'язані з електронним врядуванням (eGovernment) та є провідною рушійною силою впровадження для органів публічної влади принципу «одноразового використання» («once-only

principle»). Запровадження цифрових інструментів публічних закупівель покликане забезпечити їх якісну трансформацію через забезпечення більшої прозорості угод, оптимізацію витрат усіх суб'єктів, зменшення бюрократії, спрощення тендерних процедур та адміністративних бар'єрів, а також покращення доступу підприємств до ринків публічних закупівель.

Активна цифровізація системи публічних закупівель в ЄС реалізується через нові обов'язкові нормативні вимоги. Так, зокрема, інформація про тендери на державні контракти, які підпадають під дію правил ЄС, має регулярно оприлюднюватися всіма офіційними мовами ЄС на порталі «Електронний щоденник тендерів» (Tenders Electronic Daily – TED), що є онлайн-версією додатка до Офіційного журналу ЄС, присвяченого європейським публічним закупівлям, що використовується ще з 2006 року [20] (див. рис. 2). Окрім того, органи публічної влади країн – членів ЄС за бажанням також можуть публікувати повідомлення про контракти з вартістю, нижчою від порогових значень на порталі TED. На цьому онлайн-порталі представляються повідомлення про публічні закупівлі не лише в країнах – членах ЄС, але й у країнах Європейської економічної зони (European Economic Area) та в інших країнах.

Кожного робочого дня на TED публікується близько 2600 повідомлень про публічні закупівлі. За рік на порталі публікується понад 670 тисяч повідомлень про закупівлі, включаючи близько 260 тисяч тендерів вартістю близько 670 млрд євро. Повідомлення про закупівлі державними замовниками публікуються в електронному щоденнику тендерів за допомогою стандартизованих електронних форм (eForms) [2; 4; 9]. Правила щодо їх застосування були розроблені ЄС ще в 2009 році, проте вимогу їх обов'язкового застосування запроваджено лише з 2023 року (див. рис. 2). Оцінка тендерних пропозицій здійснюється шляхом нарахування балів відповідно до заздалегідь встановлених замовником критеріїв, в яких питома вага очікуваної вартості може становити 40 %, технічні характеристики – 50 %, а вплив на навколишнє середовище – 10 %.

При поданні тендерної пропозиції на порталі TED учасники повинні задекларувати відповідний рівень своєї професійної кваліфікації та фінансової спроможності щодо реалізації контракту, заповнивши цифрову форму ESPD [3; 12], яка була розроблена у 2016 році (див. рис. 2). Єдиний європейський документ про закупівлі (European single procurement document – ESPD) є формою власної декларації (самооцінки), яка подається компаніями для участі в процедурах публічних закупівель. Перевагою цього інструменту є спрощення початкових етапів тендерів для бізнесу, адже на стадії подання тендерної пропозиції учасники фактично лише заповнюють стандартний електронний документ. При цьому немає необхідності подавати повний пакет оригінальних документів, що підтверджують професійну компетенцію компанії. Усі необхідні документарні підтвердження мають бути надані замовнику лише переможцем тендеру, що збільшує доступність, гнучкість і динамічність системи державних закупівель для компаній-постачальників.

Невід'ємним доповненням до ESPD є інформаційний портал Європейської комісії «e-Certis» [12], оскільки

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	Простір даних державних закупівель (PPDS)	Онлайн-платформа закупівельників (PBC)	Обов'язково	Необов'язково							
	e-Forms (Правила)										
	e-Submission										
	Портал фінансування та тендерів										
	e-Notification та e-Access										
	Європейський єдиний закупівельний документ (ESPD) та e-Certis										
	e-Invoicing (Директива)	Обов'язково для ЦЗО Розробка стандарту	Обов'язково (окрім СЦЗ)	Обов'язково для усіх замовників							
	Директиви щодо публічних закупівель										
	Електронний щоденник тендерів (TED)										
	2006	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Реформа публічних закупівель		Закон про публічні закупівлі		Гармонізація національного законодавства у сфері закупівель з Директивами ЄС		Єдиний закупівельний словник ДК 021-2015 (CPV)		Автоматизація словника-онлайн		Нові електронні форми (річний план закупівель, звіт про договір про закупівлю, укладений без електронної системи, оскарження)	
Prozorro (пілотно)		Обов'язково для усіх замовників		Dozorro							
УКРАЇНА											

Рис. 2. Запровадження цифрових інструментів публічних закупівель у ЄС та в Україні

Джерело: розроблено авторами

він акумулює інформацію про стандарти, сертифікати та іншу технічну документацію в країнах – членах ЄС, яка може цікавити державні органи – замовники закупівель. Пошуково-аналітичні інструменти на платформі «e-Certis» доступні всіма мовами ЄС, але технічна документація доступна лише оригінальними мовами їх видання [3].

Аплікати, які за результатами тендеру отримали державний контракт або концесійний договір, мають право надсилати до державного органу-замовника електронні рахунки-фактури (eInvoice) [10], розробку яких було започатковано у 2014 році, а надано обов'язкового до використання усіма учасниками статусу у 2020 році (див. рис. 2). Вони відповідають Європейському стандарту електронних рахунків-фактур [8], що забезпечує обмін структурованими комерційними даними між контрагентами, а також автоматизацію їх електронної обробки.

У ЄС також запроваджено загальноприйнятну систему класифікації посилань, які використовуються для опису договорів про закупівлі, – Єдиний закупівельний словник (Common Procurement Vocabulary – CPV) [5; 6; 19]. Варто зазначити, що в Україні закупівельний словник [30] є гармонізованим з європейським CPV (є його автентичним перекладом) та застосовується для стандартизації опису об'єктів публічних закупівель, забезпечення прозорості закупівельних процедур і справедливого конкурентного середовища у сфері публічних закупівель. Окрім того, застосування в Україні гармонізованої зі стандартами ЄС термінології публічних закупівель суттєво розширює можливості для участі вітчизняних компаній у зарубіжних тендерах.

Доступ до даних про публічні закупівлі є вагомим фактором підвищення прозорості державних витрат, боротьби з корупцією, а також підвищення якості державних послуг. Водночас дані про публічні закупівлі в державах – членах ЄС зберігаються в різних інформаційних системах і форматах, при цьому якість таких даних також є різною [7]. Такий набір даних доволі нелегко використовувати для забезпечення цілей державної політики в режимі реального часу. Враховуючи цю ситуацію, в ЄС у 2023 році створено єдиний простір даних публічних закупівель (Public Procurement Data Space – PPDS) [7; 21], який об'єднує бази даних інтеграційної спільноти з окремими національними даними про публічні закупівлі, доступними на державних інформаційних порталах країн-членів ЄС. Ініціатива PPDS покликана сформуванню справді інтегрований інформаційний простір в сфері публічних закупівель, об'єднавши інтереси на рівні ЄС з національними інтересами на рівні країн-членів та державних органів-замовників.

Структурно європейський простір даних публічних закупівель включає чотири рівні: рівень джерел даних, інтеграції даних, аналізу даних та клієнтський рівень [21]. Рівень джерел даних є мережею взаємопов'язаних джерел інформації, що об'єднує бази даних ЄС з даними про публічні закупівлі з національних порталів. На рівні інтеграції даних відбувається перевірка їх якості та приведення до єдиного загального формату даних за допомогою цифрового інструменту «eProcurement ontology». На рівні аналізу даних представлено широкий інструментарій аналітичної обробки даних, що дозволяє встановлювати критерії та ключові показники ефективності (KPI) для пріоритетних сфер по-

літики та прийняття рішень на їх основі. На завершальному – клієнтському рівні пропонується зручний інтерфейс для різних користувачів.

Наразі ініціатива PPDS відіграє ключову роль у стратегії цифрової трансформації системи публічних закупівель у ЄС, виконуючи такі функції:

- забезпечення рівноцінного та недискримінаційного доступу приватного бізнесу до процедур публічних закупівель у межах ЄС;
- запобігання зловживанням і корупції в системі публічних закупівель шляхом підвищення прозорості, правдивості та підзвітності державних витрат;
- формування кращого співвідношення «ціна / якість» при укладанні договорів публічних закупівель завдяки забезпеченню необхідної інформації для проведення порівняльного аналізу та ефективного планування закупівель;
- сприяння економічному відновленню після кризи, спричиненої пандемією COVID-19, шляхом посилення моніторингу використання коштів ЄС;
- концентрація державних витрат на пріоритетах інтеграційної політики ЄС, забезпеченні соціально орієнтованих і сталих закупівель;
- зменшення бюрократії шляхом спрощення звітності в країнах – членах ЄС тощо.

Важливими інструментами цифровізації системи публічних закупівель в ЄС є онлайн-платформа спільноти державних замовників «Public Buyers Community Platform» [17], яка забезпечує співпрацю між державними органами, постачальниками та Європейською Комісією у сфері публічних закупівель, а також онлайн-портал «Funding and Tenders», що акумулює інформацію про гранти та закупівлі, які здійснюють установи ЄС [13].

Нормативна база ЄС забезпечує прозорість системи публічних закупівель на основі принципу недискримінації. Директиви ЄС у сфері державних закупівель охоплюють тендери, вартість яких перевищує встановлену суму. Основними принципами цих директив є прозорість, рівне ставлення, відкрита конкуренція та раціональне процедурне управління. Вони спрямовані на створення конкурентного, відкритого та регульованого ринку закупівель. До 18 квітня 2016 року країни ЄС мали імплементувати до свого національного законодавства три основні директиви 2014 року – Директиву 2014/23/ЄС про укладання концесійних контрактів, Директиву 2014/24/ЄС про державні закупівлі та Директиву 2014/25/ЄС про державні закупівлі у секторах водопостачання, енергетики, транспорту та поштових послуг.

Нові правила державних закупівель, затверджені в законодавстві ЄС, покликані забезпечити прозорість державних витрат, їх економічну ефективність, добросовісну конкуренцію, а також спростити доступ для малого бізнесу до ринку державних замовлень. Щоб заохотити прогрес у досягненні конкретних цілей державної політики, нові правила також дозволяють враховувати екологічні, соціальні, а також інноваційні аспекти при укладанні державних контрактів.

Україна, уклавши Угоду про асоціацію з ЄС, взяла на себе зобов'язання забезпечити поетапну гармонізацію за-

конодавства у сфері публічних закупівель, що забезпечить взаємний доступ до ринків для всіх зацікавлених сторін. У 2016 році було схвалено стратегію реформування системи публічних закупівель та план заходів до 2022 року [46]. Вищезазначені директиви ЄС від 2014 року було імплементовано у вітчизняній правовій базі Законом України про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо гармонізації засобів правового захисту з вимогами Директиви Ради 89/665/ЄЕС, зміненої Директивою 2014/23/ЄС, а також Законом України про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо адаптації законодавства України до положень Директив 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС та Директиви Ради 92/13/ЄЕС. Окрім того, з 2016 року Україна приєдналась до Угоди СОТ про державні закупівлі, що дозволяє вітчизняним суб'єктам брати участь у ринку публічних закупівель ЄС. Водночас національне законодавство потребує подальшого удосконалення та приведення у відповідність до вимог ЄС через запровадження критерію «найбільш економічно вигідної пропозиції», проведення електронних аукціонів та конкурсів проектів, запровадження визначених у законодавстві ЄС інноваційних партнерств тощо.

В Україні всеохоплюючою цифровою платформою, яка інтегрує дані публічних закупівель, аналогічно до функціоналу PPDS в ЄС, є електронна система публічних закупівель Prozorro (prozorro.gov.ua). Через цю онлайн-платформу замовники оголошують тендери на закупівлю товарів, робіт і послуг, а представники бізнесу змагаються на торгах за можливість реалізувати державі свої продукти. При цьому повідомлення про закупівлі державними органами публікуються на різних електронних майданчиках, авторизованих системою Prozorro, де учасники закупівель реалізують свою взаємодію через особисті електронні кабінети. У подальшому проводяться аукціони, в яких беруть участь всі постачальники, які подавали пропозиції на тендер. Уся інформація про такі повідомлення та результати торгів акумулюється у центральній базі даних системи Prozorro та одночасно публікується на відповідних авторизованих майданчиках.

Державне підприємство «Прозорро» та відповідна платформа повністю належать державі та підпорядковані Кабінету Міністрів України. Координатором платформи є Департамент сфери публічних закупівель Міністерства економіки України. Наразі Prozorro об'єднує більше 35 тисяч замовників і більше 250 тисяч постачальників.

Система публічних закупівель в Україні, як і в будь-якій іншій демократичній країні світу, потребує систематичного обліку, суспільного контролю та моніторингу тендерних процедур. Цю функцію в Україні покладено на цілу низку цифрових платформ та інструментів, основним з яких є моніторинговий портал «Dozorro». На цій платформі усі суб'єкти вітчизняної системи державних закупівель можуть надавати та отримувати зворотний зв'язок щодо укладених угод, відслідковувати й аналізувати конкретні умови окремих закупівель, подавати офіційні звернення до державних органів тощо.

Цифровий інструментарій платформи «Dozorro» включає публічні та професійні [32] аналітичні модулі, що дозволяють аналізувати динаміку та ефективність прове-

дених тендерів, оцінювати ризики та потенційні проблеми за допомогою сотень різноманітних індикаторів. Аналіз ціноутворення реалізується на основі додатка публічного модуля аналітики «Prozorro Market» [32], тоді як медичний модуль аналітики призначений для оцінювання та аналізу закупівель ліків та медичного обладнання [32].

Функціонал платформи «Dozorro» доповнюється численними альтернативними цифровими інструментами демократичного контролю. Зокрема, волонтерський проєкт «Clarity Project» [31] дозволяє відслідковувати інформацію з платформи «Prozorro» за різними параметрами та вимірами, оцінювати зв'язки між учасниками торгів, а також визначати рівень ризику. Окрім того, архів публічних закупівель [23] акумулював з «Вісника державних закупівель» та «Prozorro» системну інформацію про укладені угоди, починаючи з 2008 року. Аналітичний портал «Антикорупційний монітор» [22] також забезпечує інструментарій громадської експертизи та моніторингу результатів публічних закупівель в Україні. Відкрита база даних у секторі публічних фінансів України «Єдиний веб-портал використання публічних коштів» [29] надає публічний доступ до інформації про використання бюджетних коштів, що дозволяє забезпечити прозорість системи державних фінансів в цілому та ефективний контроль громадськості в цій сфері.

На додачу до вже розглянутих інструментів громадського контролю державних закупівель в Україні формується розгалужена система секторальних цифрових моніторингових інструментів. Так, антикорупційна «карта ремонтів» [34] дає змогу мешканцям контролювати дотримання цільового характеру використання бюджетних коштів на ремонті роботи. Додаток «Аналітика закупівель ESCO» [31] використовується для аналізу державних закупівель енергетичних послуг у розрізі окремих лотів, учасників, організаторів, а також отриманих скарг. Інформацію про наявність в закладах охорони здоров'я медичних товарів, придбаних за бюджетні кошти, можна отримати за допомогою аналітичної панелі ДП «Медичні закупівлі України» [37].

Запроваджені цифрові інструменти публічних закупівель, спрямовані на реалізацію стратегії цифрової трансформації в ЄС та в Україні, розширюють можливості як для держави з точки зору більш якісного забезпечення потреб інституцій публічного сектора, так і для всіх компаній – потенційних учасниць публічних закупівель, покращуючи прозорість і цілісність даних. Проте відзначимо, що подальший розвиток публічних закупівель повинен передбачати більш тісну цифрову інтеграцію на усіх етапах процесу їх здійснення. Визначені нами пріоритетні напрями цифрової конвергенції публічних закупівель України та ЄС наведено на рис. 3.

З огляду на вимоги для доступу до ринку публічних закупівель у ЄС учасників з третіх країн, які не належать до членів інтеграційного співтовариства, але є учасниками Угоди СОТ про державні закупівлі, до яких, зокрема, належить і Україна, подальшими кроками удосконалення цифрових інструментів публічних закупівель, що застосовуються в ЄС, є їх інтеграція з національними електронними системами таких країн. Багатостороння взаємодія

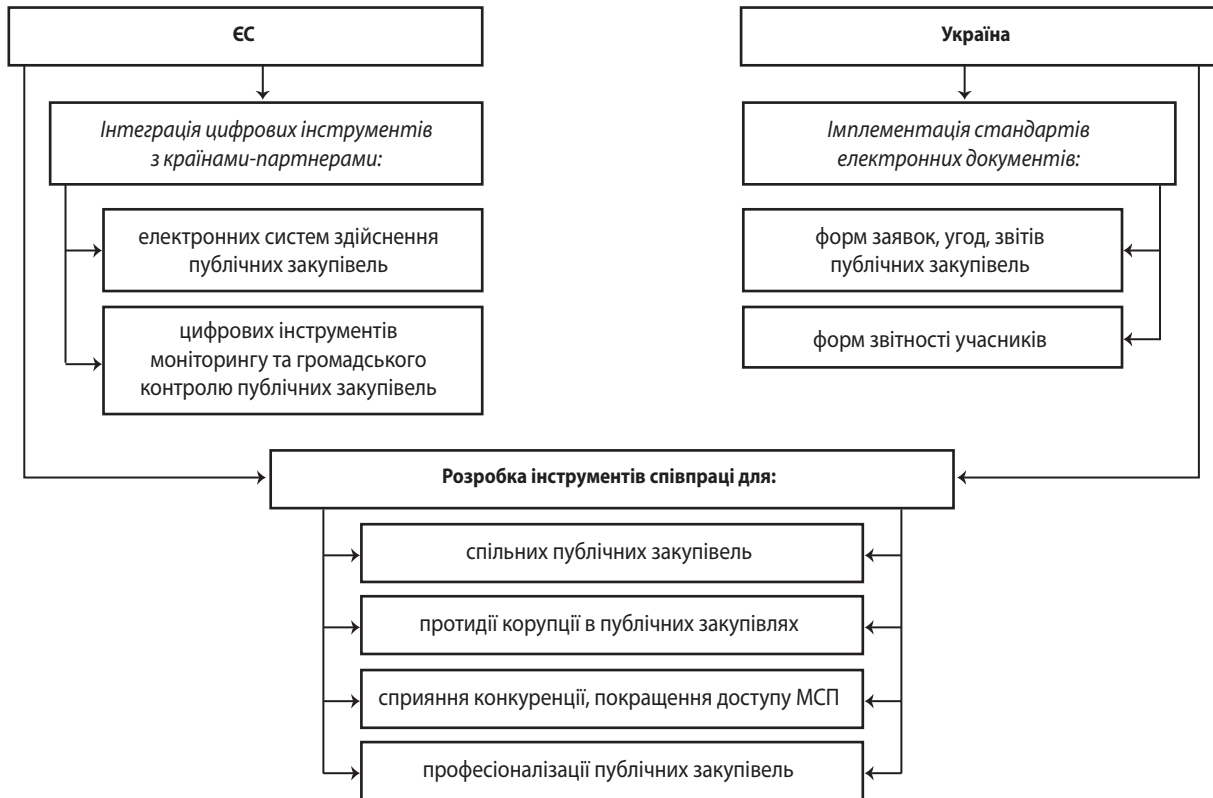

Рис. 3. Пріоритетні напрями цифрової конвергенції систем публічних закупівель ЄС та України

Джерело: розроблено авторами

електронних систем публічних закупівель на базі єдиної цифрової мережі дозволить суттєво полегшити процедури міжнародної участі в публічних закупівлях. Необхідним доповненням такої інтеграції процесу здійснення закупівель має бути також інтеграція національних систем моніторингу та громадського контролю, а також створення міжнародних цифрових аналітичних платформ із дотриманням безпеки та захисту даних.

Для України як кандидата на вступ до ЄС важливою є імплементація стандартизованих форм ЄС, що застосовуються в сфері публічних закупівель. Зокрема, це стосується уніфікованих електронних форм заявок, угод, звітів про публічні закупівлі, а також форм самозвітності компаній – учасників тендерів, передбачених стандартами звітності ЄС. Це значно полегшить подання документації як для замовників, так і для учасників процедур закупівель.

Конвергенція ринків публічних закупівель України та ЄС також потребує цифрових інструментів транскордонної співпраці, зокрема, щодо проведення спільних публічних закупівель, запобігання та протидії корупції під час проведення тендерів, сприяння конкуренції та покращення доступу малого і середнього бізнесу до ринку публічних закупівель, а також міжнародної професіоналізації публічних закупівель.

Висновок. Цифровізація публічних закупівель, як у Європейському Союзі, так і в Україні, досягла суттєвого прогресу та є вирішальною для реалізації стратегії цифрової трансформації в публічному секторі. Цифрові ініціативи

публічних закупівель охоплюють як вимір ЄС (бази даних ЄС, такі як TED), так і національні рівні, що доповнюються структурою управління даними про закупівлі. Єдині цифрові інструменти ЄС, які запроваджені для усіх публічних закупівель, що здійснюються інституціями ЄС, а також для угод понад визначену порогову вартість, що укладаються національними суб'єктами публічного сектора в країнах – членах ЄС, забезпечують не лише відкритість і прозорість процедур тендерів, але і захищають конкуренцію на ринку публічних закупівель ЄС. Водночас подальші кроки цифровізації публічних закупівель ЄС вбачаємо в інтеграції національних електронних систем країн – потенційних учасниць, до яких, зокрема, належить і Україна. Це висуває також потребу щодо імплементації стандартів електронних форм публічних закупівель ЄС в практику України, що усунуватиме бар'єри участі для українських компаній на ринку публічних закупівель ЄС і дозволить системно співпрацювати з державами – членами ЄС у площині реалізації проєктів бюджету ЄС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bravo M. S., García-Peñalvo F. J. Electronic Government Systems for E-Procurement Procedure in EU. *E-Procurement Management for Successful Electronic Government Systems* / ed. ; P. Ordóñez de Pablos, J. M. Cueva Lovelle, J. E. Labra Gayo, R. D. Tenynson. Hershey, PA, USA : Information Science Reference, 2013. P. 29–51.

DOI: 10.4018/978-1-4666-2119-0.ch003

2. Commission Implementing Regulation (EU) 2015/1986 of 11 November 2015 establishing standard forms for the publication of notices in the field of public procurement and repealing Implementing Regulation (EU) No 842/2011 (Text with EEA relevance). OJ L 296, 12.11.2015. P. 1–146.
3. Commission Implementing Regulation (EU) 2016/7 of 5 January 2016 establishing the standard form for the European Single Procurement Document (Text with EEA relevance). *Official Journal of the European Union*. 2016. L 3, 6.1. P. 16–34.
4. Commission Implementing Regulation (EU) 2019/1780 of 23 September 2019 establishing standard forms for the publication of notices in the field of public procurement and repealing Implementing Regulation (EU) 2015/1986 (eForms) (Text with EEA relevance) C/2019/6868. OJ L 272, 25.10.2019. P. 7–73.
5. Commission Regulation (EC) No 213/2008 of 28 November 2007 amending Regulation (EC) No 2195/2002 of the European Parliament and of the Council on the Common Procurement Vocabulary (CPV) and Directives 2004/17/EC and 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council on public procurement procedures, as regards the revision of the CPV (Text with EEA relevance). OJ L 74, 15.3.2008. P. 1–375.
6. Common procurement vocabulary / DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/common-procurement-vocabulary_en
7. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A European Strategy for Data. COM/2020/66 final.
8. Directive 2014/55/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on electronic invoicing in public procurement Text with EEA relevance. *Official Journal of the European Union*. L 133, 6.5.2014. P. 1–11.
9. eForms / DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/al-procurement/eforms_en
10. eInvoicing / DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/einvoicing_en
11. European Commission, Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, The strategic use of public procurement for innovation in the digital economy : final report, Publications Office, 2021. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2759/936544>
12. European single procurement document and eCerts / DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/euro-single-procurement-document-and-ecerts_en
13. Funding and Tenders Portal / European Union. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
14. Garden F. A model to measure e-procurement impacts on organization performance. *Journal of Public Procurement*. 2013. Vol. 13. Issue 2. P. 215–242.
15. Hoekstra M. The Digital Single Market and the digitalisation of the public sector / Publication for the committee on Internal Market and Consumer Protection (IMCO). Luxembourg : European Parliament, 2022.
16. Prałat E. Public e-procurement tools in European Union. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*. 2019. Vol. 58. P. 188–197.
17. Public Buyers Community / European Commission. URL: <https://public-buyers-community.ec.europa.eu/>
18. Public procurement / DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement_en
19. Regulation (EC) No 2195/2002 of the European Parliament and of the Council of 5 November 2002 on the Common Procurement Vocabulary (CPV) (Text with EEA relevance). OJ L 340, 16.12.2002. P. 1–562.
20. TED – Tenders Electronic Daily. URL: <https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do>
21. The Public Procurement Data Space (PPDS) / DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/public-procurement-data-space-ppds_en
22. Антикоруційний монітор. URL: <http://acm-ua.org>
23. Архів публічних закупівель. URL: <https://gov.auction/tenders/archive>
24. Болквадзе Н. І., Мазур С. М. Проведення публічних закупівель в Україні та країнах ЄС. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.91
25. Волков В. В. Стратегічний державно-закупівельний менеджмент. Київ : [б. в.], 2006. 22 с.
26. Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС. Збірник директив ЄС з питань державних закупівель. URL: <https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/zakupivli/dodatok-31dyrektyvy-yes-po-zakupivlyah-1.pdf>
27. Грибовський О. В. Державні закупівлі: проблеми функціонування в Україні. URL: <http://www.dkrs.gov.ua>
28. Державне регулювання закупівель в умовах реалізації адміністративної реформи. Івано-Франківськ : Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації, 2012. С. 8–48.
29. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/>
30. Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015 (CPV 2008, IDT). URL: <https://dk21.dovidnyk.info/>
31. Інструменти інших команд // DOZORRO. URL: <https://dozorro.org/tools>
32. Інструменти команди DOZORRO. URL: <https://dozorro.org/tools>
33. Інтерфейси інтероперабельності державних закупівель у Європі. Архітектура ВІІ. На заміну ДСТУ CWA 16558:2015 ; Чинний від 2018-01-01. Київ : УкрНДНЦ, 2019. V, 8 с.
34. Карта ремонтів. URL: <https://map.shtab.net/>
35. Кривенко А. Л. Правове регулювання публічних закупівель: досвід ЄС. *Інформація і право*. 2021. № 3 (38). С. 192–201. URL: <http://il.ipri.org.ua/article/view/243825/241794>
36. Лаврусевич О. ЄС та Міністерство економіки України розпочали новий етап технічної підтримки реформування системи публічних закупівель. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/ес-та-міністерство-економіки-україни-розпочали-новий-етап-технічної-підтримки_uk?s=312
37. Медичні закупівлі України. URL: <https://bi.medzakupivli.com/>
38. Мельников О. С. Організація системи державних закупівель в країнах ЄС. *Теорія та практика державного управління*. 2012. № 3. С. 433–440.

39. Мельников О. С. Особливості публічних закупівель як об'єкта державного регулювання економіки. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 1 (52). С. 1–7.

40. Михайлик Р. Публічні закупівлі у світлі європейської інтеграції України. URL: <https://zakupki.com.ua/publicni-zakupivli-u-svitli-yevropejskoyi-integratsiyi-ukrayiny.html>

41. Нагорнічєвський О. А. Основні напрямки удосконалення державного управління у сфері державних закупівель в Україні в контексті національної безпеки. *Ефективність державного управління*. 2015. № 43. С. 184–192.

42. Олєфір А. О. Угода про державні закупівлі СОТ: правові наслідки для України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 79–84.

43. Письменна М. С. Державний аудит та аналіз публічних закупівель: теорія, методологія та практика : монографія. Київ : Центр учб. літ., 2017. 451 с.

44. Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту») : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80#Text>

45. Процедура здійснення державних закупівель та порядок їх проведення / упоряд. О. В. Ситяшенко. Київ : НВФ «Освіта», 2007. 436 с.

46. Робочий документ персоналу Комісії: Аналітичний звіт до Повідомлення Комісії для Європейського Парламенту, Європейської Ради та Ради. Висновок Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі. Брюссель: Європейська Комісія, 2023. 69 с. URL: https://eu-ua.ktm.gov.ua/sites/default/files/inline/files/analychnyy_zvit_yek_ukrayinskoju_pdf.pdf

47. Сірант М. М. Принципи правового регулювання публічних закупівель в Європейському Союзі. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/mar/21198/20.pdf>

48. Смирчинський В. В. Логістичний менеджмент державних закупівель: теоретично-правовий та методологічний аспект. Тернопіль : Карт-бланш, 2004. 390 с.

49. Цибульник Н. Ю. Досвід країн ЄС щодо здійснення публічних закупівель. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2017. № 28. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc28/26.pdf>

REFERENCES

Antykoruptsiyni monitor. <http://acm-ua.org>
 Arkhiv publichnykh zakupivel. <https://gov.auction/tenders/archive>

Bolkvadze, N. I., and Mazur, S. M. "Provedennia publichnykh zakupivel v Ukraini ta krainakh YeS" [Public Procurement in Ukraine and EU Countries]. *Efektivna ekonomika*, no. 4 (2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.91

Bravo, M. S., and Garcia-Penalvo, F. J. *Electronic Government Systems for E-Procurement Procedure in EU. E-Procurement Management for Successful Electronic Government Systems*. Tennyson. Hershey, PA, USA: Information Science Reference, 2013. DOI: 10.4018/978-1-4666-2119-0.ch003

"Commission Implementing Regulation (EU) 2016/7 of 5 January 2016 establishing the standard form for the European Single Procurement Document (Text with EEA relevance)". *Official Journal of the European Union*, L 3, 6.1 (2016): 16-34.

"Common procurement vocabulary". DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission.

https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/common-procurement-vocabulary_en

Commission Implementing Regulation (EU) 2015/1986 of 11 November 2015 establishing standard forms for the publication of notices in the field of public procurement and repealing Implementing Regulation (EU) No. 842/2011 (Text with EEA relevance). OJ L 296, 12.11.2015. P. 1-146.

Commission Implementing Regulation (EU) 2019/1780 of 23 September 2019 establishing standard forms for the publication of notices in the field of public procurement and repealing Implementing Regulation (EU) 2015/1986 (eForms) (Text with EEA relevance) C/2019/6868. OJ L 272, 25.10.2019. P. 7-73.

Commission Regulation (EC) No. 213/2008 of 28 November 2007 amending Regulation (EC) No. 2195/2002 of the European Parliament and of the Council on the Common Procurement Vocabulary (CPV) and Directives 2004/17/EC and 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council on public procurement procedures, as regards the revision of the CPV (Text with EEA relevance). OJ L 74, 15.3.2008. P. 1-375.

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A European Strategy for Data. COM/2020/66 final.

"Directive 2014/55/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on electronic invoicing in public procurement Text with EEA relevance". *Official Journal of the European Union*, L 133, 6.5.2014: 1-11.

Derzhavne rehulivannia zakupivel v umovakh realizatsii administratyvnoi reformy [State Regulation of Purchases in the Conditions of Implementation of Administrative Reform]. Ivano-Frankivsk: Ivano-Frankivskyi tsentr nauky, innovatsii ta informatyzatsii, 2012.

"European Commission, Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, The strategic use of public procurement for innovation in the digital economy : final report". Publications Office, 2021. <https://data.europa.eu/doi/10.2759/936544>

"European single procurement document and eCertis". DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/european-single-procurement-document-and-ecertis_en

"Funding and Tenders Portal". European Union. <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

"eForms" DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/eforms_en

"eInvoicing" DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/einvoicing_en

Garden, F. "A model to measure e-procurement impacts on organization performance". *Journal of Public Procurement*, vol. 13, no. 2 (2013): 215-242.

"Harmonizatsiia systemy derzhavnykh zakupivel v Ukraini zi standartamy YeS. Zbirnyk dyrektyv YeS z pytan derzhavnykh zakupivel" [Harmonization of the Public Procurement System in Ukraine with EU Standards. Collection of EU Directives on Public Procurement]. <https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/zakupivli/dodatok-31dyrektyvy-yes-po-zakupivlyah-1.pdf>

Hoekstra, M. "The Digital Single Market and the digitalisation of the public sector". *Publication for the committee on Internal Market and Consumer Protection (IMCO)*. Luxembourg: European Parliament, 2022.

Hrybovskyi, O. V. "Derzhavni zakupivli: problemy funktsionuvannia v Ukraini" [Public Procurement: Problems of Functioning in Ukraine]. <http://www.dkrs.gov.ua>

"Instrumenty inshykh komand" [Tools of Other Teams]. DOZORRO. <https://dozorro.org/tools>

"Instrumenty komandy DOZORRO" [Tools of the DOZORRO Team]. <https://dozorro.org/tools>

Interfeisy interoperabelnosti derzhavnykh zakupivel u Yevropi. Arkhitektura BII. Na zaminu DSTU CWA 16558:2015; Chynnyi vid 2018-01-01 [Interoperability Interfaces of Public Procurement in Europe. BII Architecture. To Replace DSTU CWA 16558:2015; Valid from 2018-01-01]. Kyiv: UkrNDNTs, 2019.

"Karta remontiv" [Map of Repairs]. <https://map.shtab.net/>

Kryvenko, A. L. "Pravove rehuliuвання publichnykh zakupivel: dosvid YeS" [Legal Regulation of Public Procurement: EU Experience]. *Informatsiia i pravo*. 2021. <http://il.ipi.org.ua/article/view/243825/241794>

[Legal Act of Ukraine] (2016). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80#Text>

Lavrusevych, O. "YeS ta Ministerstvo ekonomiky Ukrainy rozpochaly novyi etap tekhnichnoi pidtrymky reformuvannia systemy publichnykh zakupivel" [The EU and the Ministry of Economy of Ukraine Have Started a New Stage of Technical Support for Reforming the Public Procurement System]. https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/ес-та-міністерство-економіки-україни-розпочали-новий-етап-технічної-підтримки_uk?s=312

"Medychni zakupivli Ukrainy" [Medical Procurement of Ukraine]. <https://bi.medzakupivli.com/>

Melnykov, O. S. "Orhanizatsiia systemy derzhavnykh zakupivel v krainakh YeS" [Organization of the Public Procurement System in EU Countries]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, no. 3 (2012): 433-440.

Melnykov, O. S. "Osoblyvosti publichnykh zakupivel yak objekta derzhavnoho rehuliuвання ekonomiky" [Peculiarities of Public Procurement as an Object of State Regulation of the Economy]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, no. 1(52) (2016): 1-7.

Mykhailyk, R. "Publichni zakupivli u svitli yevropeiskoi intehratsii Ukrainy" [Public Procurement in the Light of the European Integration of Ukraine]. <https://zakupki.com.ua/publichni-zakupivli-u-svitli-yevropeiskoyi-integratsiyi-ukrayiny.html>

Nahornichevskyi, O. A. "Osnovni napriamky udoskonalennia derzhavnoho upravlinnia u sferi derzhavnykh zakupivel v Ukraini v konteksti natsionalnoi bezpeky" [The Main Directions of Improvement of Public Administration in the Field of Public Procurement in Ukraine in the Context of National Security]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, no. 43 (2015): 184-192.

Olefir, A. O. "Uhoda pro derzhavni zakupivli SOT: pravovi naslidky dlia Ukrainy" [Agreement on Public Procurement of the WTO: Legal Consequences for Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no. 3 (2017): 79-84.

"Public Buyers Community". European Commission. <https://public-buyers-community.ec.europa.eu/>

"Public procurement". DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement_en
Pralat, E. "Public e-procurement tools in European Union". *Nierownosci Spoleczne a Wzrost Gospodarczy*, vol. 58 (2019): 188-197.

Protsedury zdiisnennia derzhavnykh zakupivel ta poriadok yikh provedennia [Procedures for Public Procurement and the Procedure for Their Implementation]. Kyiv: NVF «Osvita», 2007.

Pysmenna, M. S. *Derzhavnyi audyt ta analiz publichnykh zakupivel: teoriia, metodolohiia ta praktyka* [State Audit and Analysis of Public Procurement: Theory, Methodology and Practice]. Kyiv: Tsentr uchb. lit., 2017.

"Robochyi dokument personalu Komisii: Analitychnyi zvit do Povidomlennia Komisii dlia Yevropeiskoho Parlamentu, Yevropeiskoi Rady ta Rady. Vysnovok Yevropeiskoi Komisii shchodo zaiavky Ukrainy na chlenstvo v Yevropeiskomu Soiuzi" [Commission Staff Working Document: Analytical Report to the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. Conclusion of the European Commission Regarding Ukraine's Application for Membership in the European Union]. Brussels: Yevropeiska Komisiia, 2023. https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/analitychnyy_zvit_yek_ukrayinskoyu_pdf.pdf

Regulation (EC) No 2195/2002 of the European Parliament and of the Council of 5 November 2002 on the Common Procurement Vocabulary (CPV) (Text with EEA relevance). OJ L 340, 16.12.2002. P. 1-562.

Sirant, M. M. "Pryntsypy pravovoho rehuliuвання publichnykh zakupivel v Yevropeiskomu Soiuzi" [Principles of Legal Regulation of Public Procurement in the European Union]. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/mar/21198/20.pdf>

Smyrychynskyi, V. V. *Lohistychnyi menedzhment derzhavnykh zakupivel: teoretychno-pravovyi ta metodolohichnyi aspekt* [Logistics Management of Public Procurement: Theoretical, Legal and Methodological Aspect]. Ternopil: Kart-blansh, 2004.

"The Public Procurement Data Space (PPDS)". DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/public-procurement-data-space-ppds_en

TED - Tenders Electronic Daily. <https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do>

Tsybulnyk, N. Yu. "Dosvid krain YeS shchodo zdiisnennia publichnykh zakupivel" [Experience of EU Countries in Public Procurement]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser. : Yurysprudentsiia. 2017. <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc28/26.pdf>

Volkov, V. V. *Stratehichnyi derzhavno-zakupivnyi menedzhment* [Strategic Public Procurement Management]. Kyiv, 2006.

"Yedynyi zakupivnyi slovnyk. DK 021:2015 (CPV 2008, IDT)" [A Single Procurement Dictionary. DK 021:2015 (CPV 2008, IDT)]. <https://dk21.dovidnyk.info/>

Yedynyi veb-portal vykorystannia publichnykh koshtiv. <https://spending.gov.ua/new/>

Стаття надійшла до редакції 04.08.2023 р.